

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก
อำเภอปากคาด จังหวัดเชียงใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นคู่กับสังคมของแต่ละประเทศเป็นเวลานาน เกิดได้ในหลากหลายรูปแบบ หลากหลายลักษณะ วิธีการป้องกันและแก้ไข ความรู้ความเข้าใจ ของแต่ละประเทศก็ต่างกันออกไป มีผลทำให้การกระทำบางประการไม่จัดว่าเป็นการทุจริต ทั้งนี้ล้วนแต่เกิดจากปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่ขับเคลื่อนโดยผู้มีอำนาจเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน มีความสอดคล้องกันในแง่ของการกระทำ ที่เราสามารถเรียกการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมนั้น เป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่นำไปสู่การทุจริต

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละเมิดคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่ตั้งใจกระทำความผิด ยังพบผู้กระทำผิดโดยไม่เจตนาหรือมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนเรื่องทุจริต หรือถูกกลโฆษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest) เป็นปัญหาด้านทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพหุมิติขอในระดับที่รุนแรงขึ้นและยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตและมีผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อกำหนดมาตรฐานความสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ยังนำความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่ได้มานี้กำหนดเป็นคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุกอีกด้วย เพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

องค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตและการมีผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อกำหนดมาตรฐาน ความสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหา การกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ยังนำความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่ได้มานี้กำหนดเป็นคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก ประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน (บุคลากร)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในที่ทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก(Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง(High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง(Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ(Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ
--

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมิณซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลสมสนุก อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความ เสี่ยงทุจริต	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑.	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑.การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาต หรือยกเว้นระเบียบที่เอื้อประโยชน์กับผู้ขออนุญาต บางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์ ๒.เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาขอ อนุมัติ/อนุญาต	๒	๑	ต่ำ	๑.จัดทำหลักเกณฑ์ มาตรการการ ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจและเผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติต้องทำตามกฎระเบียบ โดยมีความเป็นกลาง ๒.จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ เช่น วิธีการ เอกสารที่ใช้ในการขออนุญาต ขั้นตอนและระยะเวลา ค่าธรรมเนียมฯ และปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งเผยแพร่ตามสื่อต่างๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ ผ่านเว็บไซต์ ๓.จัดทำมาตรการและระบบการรับเรื่อง ร้องเรียนการทุจริต	สำนักปลัด

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความ เสี่ยงทุจริต	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๒.	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	๑.การเลือกปฏิบัติในการ ให้บริการแก่ผู้รับบริการเช่น บุคคลในวงงานท้องถิ่นหรือ ประชาชนทั่วไปโดยไม่เสมอภาค เนื่องจากความสัมพันธ์หรือ ผลประโยชน์ส่วนตน ๒.การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ประโยชน์ จากองค์กร	๓	๒	ปานกลาง	๑.จัดทำประกาศมาตรการการรับสินบน ๒.มาตรการ NO Gift Policy ๓.การใช้บัตรคิวในการติดต่อราชการ ๔.เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในการ ปฏิบัติงานให้กับบุคลากรทราบและถือ ปฏิบัติ ๕.หากมีสถานการณ์การให้ของขวัญ ของ กำนัน โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อ กฎหมายนโยบายของรัฐ	ทุกสำนัก/ กอง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความ เสี่ยงทุจริต	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๓.	การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>๑.การกำหนดราคากลางไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา๔</p> <p>- กำหนดราคากลางสูงเกินความเป็นจริง</p> <p>๒. การจัดทำร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดลักษณะเฉพาะของพัสดุ</p> <p>- กำหนดคุณสมบัติให้ใกล้เคียงยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือผู้ขายรายใดรายหนึ่งไม่เปิดกว้างเป็นการทั่วไป เป็นการเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง</p> <p>๓.การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามแบบรายการ/รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ในสัญญา</p>	๓	๒	ปานกลาง	<p>๑.อบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐</p> <p>- ประกาศเผยแพร่ราคากลาง</p> <p>๒.แต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานพัสดุนั้นๆ เป็นคณะกรรมการ</p> <p>- เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าตรวจสอบร่างประกาศ ขอบเขตของงานรายละเอียด คุณลักษณะ</p> <p>๓.แต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุดูคณะกรรมการตรวจรับพัสดุตามความเหมาะสม และไม่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนเดิมเป็นประจำ</p> <p>- มีการถ่ายรูปการตรวจรับพัสดุไว้เป็นหลักฐาน</p>	กองคลัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความ เสี่ยงทุจริต	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๔.	การบริหารงานบุคคล	๑.การใช้อำนาจเรียกรับ ผลประโยชน์/การให้และการรับ ของขวัญสินน้ำใจเพื่อหวัง ความก้าวหน้า เช่น การประเมิน ความดี ความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	๓	๒	ปานกลาง	๑.ทำประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการเลื่อนขั้นเงินเดือน และแจ้งให้ พนักงานทุกคนรับทราบ ๒.พิจารณาผลการปฏิบัติงาน ข้อมูลการ ขาดราชการ มาสาย และการรักษาวินัย ๓.มีขั้นตอนการประชุมคณะกรรมการ กลั่นกรองและคณะกรรมการพิจารณา เลื่อนขั้นเงินเดือน	สำนักปลัด